

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW¹⁾

z dnia 2017 r.

**w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych
z napędem silnikowym**

Na podstawie art. 237¹⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym, zwanych dalej „wózkami jezdniowymi”, mającymi zastosowanie w transporcie wewnętrznym.

§ 2. Przepisy rozporządzenia stosuje się do wózków jezdniowych z napędem silnikowym spalinowym, elektrycznym i spalinowo - elektrycznym.

§ 3. Konserwacja, utrzymanie właściwego stanu technicznego wózków jezdniowych oraz przeprowadzanie okresowych przeglądów i napraw wykonywane jest zgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową opracowaną przez producenta.

2. Niedopuszczalne jest dokonywanie przez użytkownika w użytkowanych wózkach jezdniowych zmian konstrukcyjnych lub demontażu urządzeń ochronnych i sygnalizacyjnych.

§ 4.1. Do obsługi wózków jezdniowych podnośnikowych z mechanicznym napędem podnoszenia dopuszcza się operatorów, którzy:

- 1) ukończyły 18 lat;
- 2) uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne do obsługi wózków jezdniowych w trybie określonym w przepisach dotyczących sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych.

2. Do obsługi wózków jezdniowych, innych niż wymienione w ust. 1, dopuszcza się operatorów, którzy:

- 1) ukończyły 18 lat i uzyskały zaświadczenie ukończenia kwalifikowanego kursu zawodowego w trybie przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

¹⁾ Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

(Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.²⁾) z zakresu kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych w oparciu o programy opracowane lub zatwierdzone przez jednostkę organizacyjną wyznaczoną przez ministra właściwego do spraw gospodarki; lub

2) posiadają dokumenty uprawniające do kierowania pojazdami silnikowymi lub zespołami składającymi się z pojazdu silnikowego i przyczepy lub naczepy uzyskane na podstawie przepisów w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami.

3. Operatorzy wózków jezdniowych z napędem silnikowym zasilanych gazem oraz osoby dokonujące wymiany butli z gazem w tych wózkach przeszkoleni są w zakresie bezpiecznego użytkowania butli, w tym ich bezpiecznej wymiany.

4. Zakres tematyki szkolenia, o którym mowa w ust. 3, określony jest w programie szkolenia dla operatorów wózków jezdniowych zasilanych gazem.

§ 5.1. Przed dopuszczeniem do pracy operatorów wózków jezdniowych, o których mowa w § 4 ust. 1 i 2, pracodawca:

1) zapoznaje operatora z instrukcją eksploatacji wózka jezdniowego;

2) informuje o ryzyku zawodowym;

3) informuje o zagrożeniach wynikających z warunków pracy w danym miejscu a w szczególności o:

a) masie ładunków, ich właściwościach fizycznych i chemicznych oraz rodzajach opakowań tych ładunków,

b) zagrożeniach pożarowych, wybuchowych, chemicznych i innych mogących wystąpić w miejscach, w których wózek jezdniowy ma być eksploatowany,

c) stanie technicznym dróg i trasie przejazdu wózka jezdniowego,

d) wymaganiach dotyczących organizacji pracy związanej z użytkowaniem wózka jezdniowego, w tym środkach, jakie należy stosować dla zachowania bezpieczeństwa podczas pracy.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, przekazuje się operatorowi wózka jezdniowego podczas szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy określonego w przepisach w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz każdorazowo w przypadku zmiany warunków wykonywania pracy.

²⁾ Zmiany wymienione j ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2016 r. poz. 1010, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60.

3. Prace wykonywane przy użyciu wózka jezdniowego stwarzające możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego, związanego z miejscem pracy, operator wykonuje na podstawie pisemnego pozwolenia od zlecającego prace, w szczególności uzgodnionego z właścicielem lub użytkownikiem terenu, na którym wykonywane są prace.

4. Szczegółowy wykaz prac, o których mowa w ust. 2, powinien być ustalony i aktualizowany w oparciu o przepisy wydane na podstawie art. 237¹⁵ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy oraz wyniki identyfikacji zagrożeń i oceny ryzyka związanego z zagrożeniami, mogącymi wystąpić podczas wykonywania prac.

5. Imienne pozwolenie wykonania pracy zawiera, w szczególności:

- 1) numer pozwolenia;
- 2) wskazanie osób odpowiedzialnych za organizację oraz wykonanie pracy;
- 3) wskazanie zakresu prac do wykonania i strefy pracy;
- 4) określenie warunków i środków ochronnych niezbędnych do zapewnienia bezpiecznego przygotowania i wykonania poleconych prac, w tym środków ochrony indywidualnej;

- 5) wyznaczenie terminu rozpoczęcia i zakończenia prac oraz przerw w ich wykonaniu.

6. Zlecający pracę może określić dodatkowy zakres informacji, które powinny zostać umieszczone w zezwoleniu pisemnym.

7. Zezwolenie pisemne przechowuje się nie krócej niż 30 dni od daty zakończenia pracy.

8. Sposób rejestrowania, wydawania, przekazywania, obiegu i przechowywania zezwoleń pisemnych ustala zleceniodawca prac.

§ 6. 1. Przed przystąpieniem do pracy wózkiem jezdniowym dokonuje się kontroli jego stanu technicznego, w tym kontroli elementów, układów i mechanizmów, a w szczególności:

- 1) prawidłowości działania układu kierowniczego, hamulcowego i napędowego, mechanizmów podnoszenia oraz osprzętu roboczego;

- 2) sprawności oświetlenia i sygnalizacji, prawidłowości działania urządzeń pomiarowo-kontrolnych oraz elementów i urządzeń zabezpieczających operatora i osoby współuczestniczące w czynnościach transportowych.

2. Przeprowadzenie kontroli, o której mowa w ust. 1, odnotowuje się w dokumentach eksploatacyjnych wózka.

3. Niedopuszczalne jest eksploatowanie niesprawnego wózka jezdniowego, a także w sposób niezgodny z przeznaczeniem, określonym przez producenta.

4. W przypadku wózków jezdniowych podnośnikowych z mechanicznym napędem podnoszenia wymagane jest prowadzenie konserwacji przez osoby posiadające zaświadczenia w trybie określonym w przepisach dotyczących sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych.

§ 7. 1. Przed rozpoczęciem pracy operator wózka jezdniowego otrzymuje od zlecającego pracę informacje o dopuszczalnej prędkości ruchu wózków jezdniowych na poszczególnych odcinkach tras przejazdu z uwzględnieniem nasilenia ruchu, rodzaju przewożonych ładunków, szerokości i stanu dróg oraz widoczności.

2. Zlecający pracę podejmuje środki organizacyjne zapobiegające wchodzeniu pieszych na teren pracy wózków jezdniowych.

3. W przypadku, gdy ze względu na rodzaj wykonywanej pracy nie jest możliwe zapewnienie warunków, o których mowa w ust. 2, zlecający pracę stosuje środki mające na celu ochronę osób pracujących i osób postronnych przed skutkami zagrożeń powodowanych działaniem wózków jezdniowych.

§ 8. Ładunki transportowane wózkami jezdniowymi rozmieszcza i mocuje się tak, aby nie groziły wypadkiem.

§ 9. Dopuszczalne jest przewożenie osób na wózkach jezdniowych lub przyczepach wyłącznie pod warunkiem, że wózki jezdniowe lub przyczepy są do tego przystosowane przez producenta.

§ 10. 1. Podnoszenie osób przy użyciu wózków podnośnikowych z mechanicznym napędem podnoszenia na pomostach dostosowanych i specjalnie zamontowanych do tego celu jest dopuszczalne, o ile instrukcja eksploatacji dopuszcza taką możliwość.

2. Wysokość podnoszenia oraz udźwig wózka jezdniowego podnośnikowego z mechanicznym napędem podnoszenia wyposażonego w pomost nie mogą przekraczać wielkości określonych przez producenta.

§ 11. Przed wjazdem do wagonów kolejowych, pojazdów samochodowych i na rampy statków powietrznych operator wózka jezdniowego:

1) sprawdza, czy masa wózka jezdniowego wraz z ładunkiem nie przekracza dopuszczalnego ich obciążenia i umożliwia bezpieczny wjazd i wyjazd;

2) stosuje odpowiednie środki mające na celu zabezpieczenie przed możliwością przemieszczenia się ładunku;

3) uzgadnia z właściwą osobą funkcyjną, o ile jest to konieczne, sposób załadunku i wyładunku towaru.

§ 12. 1. W pomieszczeniach pracy, z zastrzeżeniem ust. 2, dopuszczalne jest używanie wózków jezdniowych z silnikiem spalinowym pod warunkiem, że substancje szkodliwe wydane z silnika i hałas związany z jego pracą nie powodują przekroczenia wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, określonych w przepisach w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku, i nie istnieje zagrożenie wybuchem od atmosfery potencjalnie wybuchowej.

2. W pomieszczeniach zamkniętych niedopuszczalne jest używanie wózków jezdniowych z silnikami spalinowymi zasilanymi benzyną etylizowaną lub zawierającą inne substancje toksyczne.

§ 13. Zlecający pracę zapewnia odpowiedni nadzór nad pracami przy użyciu wózków jezdniowych, w szczególności przy przemieszczaniu ładunków mogących grozić wypadkiem.

§ 14. 1. W pomieszczeniach zagrożonych pożarem lub wybuchem mogą być używane jedynie wózki jezdniowe specjalnie dostosowane przez producenta do pracy w tych warunkach.

2. Wózki jezdniowe, o których mowa w ust. 1, odpowiednio się oznacza, a po każdej wykonanej naprawie poddaje się badaniom w celu stwierdzenia, czy zostały zachowane wymagania specjalnego dostosowania do pracy w pomieszczeniach zagrożonych pożarem lub wybuchem.

§ 15. Każdorazowo przed rozpoczęciem prac w pomieszczeniach zagrożonych pożarem lub wybuchem oraz związanych z transportem materiałów niebezpiecznych dokładnie sprawdza się stan techniczny wózka i współpracujących elementów wyposażenia dodatkowego oraz urządzeń niezbędnych do bezpiecznego wykonania pracy i zapewnienia bezpieczeństwa otoczeniu.

§ 16. Niedopuszczalne jest:

1) przemieszczanie ładunków niedostosowanych do wymiarów podstawy ładunkowej wózka jezdniowego;

2) używanie wózków jezdniowych w miejscach o nawierzchni i jej nachyleniu nieodpowiadającym warunkom określonym w dokumentacji techniczno-ruchowej wózka jezdniowego;

3) używanie wózków jezdniowych w miejscach o niesprawdzonej wytrzymałości podłoża lub o wytrzymałości mniejszej niż wymagana dla obciążonego wózka jezdniowego;

4) używanie wózków jezdniowych w miejscach nieoświetlonych, chyba że wózek jezdniowy wyposażony jest w światła odpowiednie do rodzaju i miejsca wykonywanej pracy;

5) obciążanie wózka jezdniowego ponad jego dopuszczalną ładowność;

6) używanie wózków jezdniowych do pchania innych pojazdów lub do ciągnięcia wózków jezdniowych doczepnych, jeżeli ich liczba lub masa ładunku przekraczają dopuszczalne wielkości określone przez producenta;

7) używanie wózków jezdniowych w warunkach niestabilnego lub śliskiego podłoża uniemożliwiającego bezpieczne manewrowanie przemieszczanym ładunkiem.

§ 17. 1. Uprawnienia operatora, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 10 maja 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym (Dz. U. z 2002 r. poz. 650 i z 2003 r. poz. 603) nabyte na podstawie przepisów w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych wydanych w oparciu o ustawę o dozorcze technicznym zachowują ważność.

2. Imienne zezwolenia, o których mowa w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 10 maja 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym zachowują ważność nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2022 r.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia³⁾.

**MINISTER ROZWOJU
I FINANSÓW**

W porozumieniu

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 10 maja 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem podnoszenia (Dz. U. Nr 70, poz. 650, z późn. zm.), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

MINISTER ZDROWIA

**MINISTER RODZINY PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ**